

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 48
від 18 листопада 2020 року

**Про проект Постанови Верховної Ради України
“Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо забезпечення
норм чинного законодавства України у частині встановлення
посадового окладу педагогічного працівника (дошкільної освіти,
загальної середньої освіти, професійної освіти, позашкільної освіти,
фахової передвищої освіти, вищої освіти) найнижчої кваліфікаційної
категорії в розмірі трьох мінімальних заробітних плат”
(реєстр. № 3052а від 31.08.2020)**

Комітет з питань освіти, науки та інновацій є головним з опрацювання проекту Постанови Верховної Ради України “Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо забезпечення норм чинного законодавства України у частині встановлення посадового окладу педагогічного працівника (дошкільної освіти, загальної середньої освіти, професійної освіти, позашкільної освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти) найнижчої кваліфікаційної категорії в розмірі трьох мінімальних заробітних плат” (реєстр. № 3052а від 31.08.2020), поданого народними депутатами України Констанкевич І.М., Урбанським А.І., Дубневичем Я.В. та іншими.

Відповідно до частини другої статті 61 Закону України “Про освіту” посадовий оклад педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії встановлюється в розмірі трьох мінімальних заробітних плат. Зазначеним законом доручалось Кабінету Міністрів України забезпечити до 2023 року поетапну реалізацію положення частини другої статті 61 цього Закону.

У зв'язку з цим 10 липня 2019 року була прийнята постанова Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 “Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки”, якою передбачалось, що з 1 січня 2021 року найнижчий посадовий оклад педагогічного працівника має становити 3 розміри прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня 2021 року, посадовий оклад науково-педагогічного працівника - 3,75 розміру

прожиткового мінімуму, посадовий оклад наукового працівника - 3 розміри прожиткового мінімуму.

Однак, уже 15 листопада 2019 року Уряд прийняв постанову Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2019 року за №1044 про зупинення дії постанови Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 “Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки”, чим фактично зупинив процес осучаснення заробітних плат працівникам у сфері освіти, навіть на мінімальному рівні.

Проектом постанови Верховної Ради України пропонується:

- звернутися до Кабінету Міністрів України щодо вжиття невідкладних заходів стосовно виконання норми частини другої статті 61 Закону України “Про освіту” про затвердження посадового окладу педагогічного працівника (дошкільної освіти, загальної середньої освіти, професійної освіти, позашкільної освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти) найнижчої кваліфікаційної категорії в розмірі трьох мінімальних заробітних плат;

- рекомендувати Кабінету Міністрів України встановити найменший розмір посадового окладу (ставки заробітної плати) педагогічного працівника (дошкільної освіти, загальної середньої освіти, професійної освіти, позашкільної освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти) з 1 січня 2021 року - 3 розміри прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня 2021 р.;

- затвердити схеми посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних працівників (дошкільної освіти, загальної середньої освіти, професійної освіти, позашкільної освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти), науково-педагогічних працівників, наукових та інших працівників на період до 2023 року.

Відповідно до п.2 Пояснювальної записки метою проекту Постанови є забезпечення з 2021 року поступового підвищення посадового окладу педагогічного працівника (дошкільної освіти, загальної середньої освіти, професійної освіти, позашкільної освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти) найнижчої кваліфікаційної категорії відповідно до частини другої статті 61 Закону України “Про освіту” та невідкладне прийняття Кабінетом Міністрів України рішення про затвердження схеми посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних, науково-педагогічних, керівних, наукових та інших працівників (які проводять наукові і науково-технічні розробки) науково-дослідних інститутів (центрів), їх філіалів, інших наукових установ і організацій, науково-дослідних частин закладів вищої освіти та науково-дослідних інститутів у складі закладів вищої освіти, науково-дослідних секторів, проблемних науково-дослідних лабораторій у складі закладів вищої освіти на період до 2023 року.

Автори проекту Постанови зазначають, що її реалізація у 2020 році не потребує додаткових коштів з Державного бюджету України.

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначає, що не

підтримує зазначений проект Постанови.

Реалізація проекту акта потребуватиме додаткових видатків державного та місцевих бюджетів.

За орієнтовними розрахунками Міністерства фінансів України, запровадження норми щодо встановлення з 1 січня 2021 року найнижчого посадового окладу педагогічного працівника в обсязі 3 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня 2021 року потребуватиме додаткових видатків з державного та місцевих бюджетів у розмірі понад 43 млрд. гривень.

Неінфляційні джерела покриття вказаних видатків відсутні. У проекті Державного бюджету України на 2021 рік видатки на реалізацію норми щодо встановлення з 1 січня 2021 року найнижчого посадового окладу педагогічного працівника в обсязі 3 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня 2021 року не передбачені.

Проект акта також не узгоджується з положеннями Бюджетного кодексу України.

Зокрема, відповідно до частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються після 15 липня року, що передуює плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

Міністерство освіти і науки, підтримуючи ініціативи, спрямовані на підвищення рівня соціального захисту педагогічних та науково-педагогічних працівників, зазначає таке.

Питання підвищення рівня оплати праці працівників закладів і установ освіти і науки особливо гостро постало після прийняття у 2017 році Закону України “Про освіту”, який законодавчо визначив, що посадовий оклад педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії встановлюється в розмірі трьох мінімальних заробітних плат, з подальшою диференціацією посадових окладів педагогічних працівників інших категорій, науково-педагогічних працівників (стаття 61 Закону України “Про освіту”).

Водночас у пункті 6 розділу XII Прикінцеві та перехідні положення Закону України “Про освіту” Кабінету Міністрів України доручено забезпечити до 2023 року поетапну реалізацію положення частини другої статті 61 цього Закону, передбачивши при цьому щорічне збільшення посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії до чотирьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб пропорційно розміру збільшення доходів Державного бюджету України порівняно з попереднім роком, і затвердити відповідні схеми посадових окладів (ставок заробітної плати).

Прийняття рішення Уряду, яке б уже з 1 січня 2021 року дозволило виконати положення статті 61 Закону України “Про освіту”, потребуватиме додатково видатків з державного та місцевих бюджетів, за розрахунками

Міністерства освіти і науки України, щонайменше 300 млрд гривень (враховуючи прогнозовані розміри прожиткового мінімуму для працездатних осіб та мінімальної заробітної плати, що передбачені у Бюджетній декларації на 2020-2022 роки).

З метою поетапної реалізації положень частини другої статті 61 Закону України “Про освіту” відповідно до пункту 6 Прикінцевих положень цього Закону та частини другої статті 36 Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” постановою Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 822 “Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки” було затверджено нові схеми посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників.

За відсутності у 2020 році коштів на реалізацію цієї постанови її запровадження було відтерміновано на рік (постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 № 1044).

Тому збільшення заробітної плати педагогічних працівників закладів освіти залежить виключно від можливостей дохідної частини державного і місцевих бюджетів країни.

*Разом з тим, у проекті Державного бюджету України на 2021 рік передбачено, що посадовий оклад працівника першого тарифного розряду змінюватиметься двічі: з 01 січня він становитиме **2670** грн, з 01 липня – **2893** грн.*

Таким чином, з січня 2021 року розміри посадових окладів (ставок заробітної плати) працівників бюджетної сфери, зокрема й галузі освіти і науки, збільшаться на 20%, а з липня – ще на 8,3%.

При цьому, у зв'язку з відсутністю неінфляційних джерел фінансування на реалізацію постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 822 “Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки” у 2021 році, Уряд доручив Міністерству освіти і науки разом з Мінекономіки, Мінфіном і Мін'юстом підготувати та подати в установленому порядку до Кабінету Міністрів України проект рішення щодо зупинення до 31 грудня 2021 року дії зазначеної постанови (протокол № 79 засідання Кабінету Міністрів України від 14.09.2020).

*Відтермінування постанови КМУ № 822 не передбачає змін в умовах оплати праці педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, **що діють на сьогодні**, а саме: встановлення доплат, надбавок, підвищень посадових окладів (ставок заробітної плати).*

Окрім того, відповідно до постанови Кабінету Міністрів від 26.08.2020 № 750 “Про підвищення оплати праці працівників установ, закладів та організацій бюджетної сфери”, посадові оклади усіх працівників бюджетної сфери, у т. ч. педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, з 1 вересня 2020 року вже зросли на 5,8% у зв'язку зі збільшенням посадового окладу працівника I тарифного розряду ЄТС до 2 225 гривень.

Варто звернути увагу, що відповідно до пояснювальної записки, назви та вступної частини проекту Постанови, вона стосується лише педагогічних працівників (дошкільної освіти, загальної середньої освіти, професійної освіти, позашкільної освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти). Разом з цим, проектом не враховуються потреба забезпечення соціального захисту наукових та науково-педагогічних працівників.

Крім того, з метою приведення термінології проекту Постанови у відповідність до термінології, що визначена у Законах України “Про освіту”, та “Про професійну (професійно-технічну) освіту”, потребують заміни по тексту проекту у всіх відмінках і числах слова “професійна освіта” словами “професійна (професійно-технічна) освіта” відповідно.

Міністерство соціальної політики України звертає увагу, що з метою підвищення прожиткового мінімуму опрацьовується питання щодо комплексного оновлення підходів до визначення прожиткового мінімуму для забезпечення більш прозорого механізму його встановлення та застосування.

Підкомітет з питань науки та інновацій, розглянувши зазначений проект Постанови на своєму засіданні 16 листопада 2020 р., а також враховуючи висновки Міністерства фінансів України, Міністерства освіти і науки України та Міністерства соціальної політики України, рекомендує визначитись щодо нього на засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій.

Враховуючи вищезазначене, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України “Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо забезпечення норм чинного законодавства України у частині встановлення посадового окладу педагогічного працівника (дошкільної освіти, загальної середньої освіти, професійної освіти, позашкільної освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти) найнижчої кваліфікаційної категорії в розмірі трьох мінімальних заробітних плат” (реєстр. № 3052а від 31.08.2020), поданого народними депутатами України Констанкевич І.М., Урбанським А.І., Дубневичем Я.В. та іншими, повернути суб’єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата України, Голову Комітету з питань освіти, науки та інновацій С.В. Бабака.

Голова Комітету

С.В. Бабак